

İBRAHİM, İBRAHİM KOÇ (d. 1952)*

Odacı, çiftçi

Gamze İlbilge OFLU

Anahtar Kelimeler: İbrahim, Âşık Edebiyatı, Yozgat, 20. Yüzyıl Türk Edebiyatı

İbrahim Koç, Yozgat'ın Terzili köyünde 1 Ocak 1952 tarihinde doğmuştur. Çiftçilik yapan bir ailenin beş çocuğundan biridir. Âşık İbrahim'in annesi Melek Koç babası İlyas Koç'tur. Babası 1930'da Terzili'de doğmuştur. Babası da âşıktır ve çevrede Âşık İlyas (Elles) olarak tanınmaktadır (Gümüş 2010: 8).

Âşık İbrahim, ilkokula 1961 yılında köyünde başlamış, 1966 yılında tamamlamıştır. İskitler Evliya Çelebi Ortaokuluna 67 gün gitmiştir. Babası, Âşık İbrahim'in okumasını çok istemiştir. Kendisinin de çok istemesine rağmen o dönemdeki siyasal olaylar sebebiyle okuyamamıştır (Gümüş 2010: 13). Âşık İbrahim, çok çeşitli işlerde çalışmıştır; köyünde tarım ve hayvancılıkla uğraşmıştır. Askerlikten sonra altı buçuk yıl İller Bankasında odacılık yapmıştır. Ardından yurt dışına çıkmış; Irak'ta üç yıl kalmıştır. Bağdat, Kerkük, Musul ve Basra'da değişik işlerde çalışmıştır. 1983 yılında yurda dönmüş, köyüne tekrar gelmiştir. 1994 yılında köyünde muhtar seçilmiştir. Bu görevini 1999 yılına kadar sürdürmüştür (Gümüş 2010: 7). Bir siyasi partinin ilçe yönetim kurulunda görev almıştır. Emekli olmuş, hâlen köyünde çiftçilikle uğraşmaktadır. Âşık İbrahim, 1970 yılında evlenmiştir. İki erkek (Orhan, Burhan), üçü de kız (Leyla, Lale, Tülay) olmak üzere 5 çocuğu vardır (Gümüş 2010: 8).

Âşık İbrahim, usta-çırak ilişkisi ile yetişen bir âşıktır. İbrahim'in küçük yaşlardan itibaren şiire büyük ilgisi vardır. Babası ve ustası Âşık İlyas (Elles) onun kişiliğinin oluşmasında ve âşıklığa başlamasında çok etkili olmuştur. Babası tüm âşıkları sofrasında toplar; onlarla sohbetler eder, şiirler söylerlerdi. Âşık İbrahim, babasının yanında sürekli yer almış, onun gibi söylemeye çalışmış, civarda yaşamış âşıkların şiirlerini okumuştur. Âşıklığa başlaması ile ilgili olarak şunları anlatmaktadır: "Babam söylerdi, ben dinlerdim. Ben de babam gibi söylemeye karar verdim. Onu dinledim, yanına gelenleri dinledim. Yunus Emre'yi okudum, Veysel'i okudum, Reyhanî'yi okudum. Ben de onlar gibi söylemeye çalıştım. 1975'te, 23 yaşında da söylemeye başladım. O gündür bu gündür de söylüyorum." (Gümüş 2010: 18-19). Babası Âşık İlyas'ın ölümü Âşık İbrahim'i çok etkilemiştir. Bu durumu bir şiirinde şöyle ifade etmektedir: "Yalnız kaldığım zaman çekilirim odama/ Varsa bir odun atarım körlek yanan sobama/ Dalarım mazilere, düşünür sıralarım kafama/ Özlemle içim yanar hep ağlarım babama" (Gümüş 2010: 12).

Âşık İbrahim'in şiirlerinde sevgi, memleket, babasına duyduğu özlem, teröre lanet, vatan millet birliği konuları göze çarpar. Şiirlerini daha çok dört ve beş haneli ve genellikle 11'li hece ölçüsüyle yazmıştır. Şiirlerinde edebî sanatlara çokça yer vermiştir. Teşbih ve tenasüp en çok kullandığı sanatlardır.

Anlatım şekli olarak da daha çok öğüt ve hitap yoluyla anlatımı tercih etmiştir. Güzellemelerinde tasvir yoluyla anlatımı kullanmıştır. Badesiz âşıklardandır. Âşık İbrahim Koç, sazı olmayıp doğaçlaması olan âşıklardandır. İbrahim kendisinin saza karşı ilgisinin olduğunu; ama tam manasıyla çalamadığını belirtmiştir (Gümüş 2010: 32). Babası ve ustası Âşık Elles (İlyas)'ın, oğlu Âşık İbrahim'e nasihati şu olmuştur: "Eğrilmeyen yılan olmaz/ Bu dünyada kalan olmaz/ Âşıklarda yalan olmaz/ Bir daha yalan söyleme". Bu nasihatten sonra her zaman olanı olduğu gibi anlatmıştır. Kendini aynaya benzetmektedir; ayna nasıl olanı olduğu gibi gösteriyorsa âşıklar da aynen öyle olmalıdır, düşüncesindedir (Gümüş 2010: 35).

Kaynakça

GÜMÜŞ, Y. (2010). *Âşık İbrahim Koç (Âşık İbrahim)'un Hayatı, Sanatı ve Şiirleri*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

* Bu madde, Gamze İlbilge OFLU, "İBRAHİM, İbrahim Koç", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ibrahim-ibrahim-koc> adresinden Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü tarafından verilen izinle alınmıştır.